فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۷، شماره ۱۱، زمستان سال ۱۳۹۹

بررسی تأثیر نرم‌افزار آموزشی اصلاح خودکار در یادگیری زبان انگلیسی مطالعه موردی (دانش-آموزان دختر پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر)

رویا شریفی اسدی[۱]

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دختر پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر است. روش این پژوهش روش شبه آزمایشی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه کلاس-های پایه دوم مقطع متوسطه دخترانه شهرستان قائمشهر هستند که در سال ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل می‌باشند، که شامل ۸۶ کلاس و تعداد ۱۴۵۲ دانش آموز است. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و نمونه شامل دو کلاس به عنوان نمونه‌آماری انتخاب گردید که در هر کلاس ۳۰ نفر مشغول به تحصیل می‌باشند روش گردآوری اطلاعات شامل دو آزمون حیطه شناختی و حیطه روانی حرکتی و یک پرسشنامه محقق‌ساخته برای حیطه عاطفی می‌باشد یافته‌های پژوهش نشان داد که نرم‌افزار آموزشی اصلاح خودکار توانسته بر سه حیطه یادگیری یعنی حیطه شناختی و حیطه روانی حرکتی و حیطه عاطفی تاثیرگذارد در نتایج حاصله حاکی از آن بود روش نرم‌افزاری تاثیر بیشتری نسبت به روش سنتی در یادگیری دارد.

کلیدواژه: نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار، حیطه شناختی، حیطه روانی حرکتی، حیطه عاطفی، یادگیری.

۱کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری(نویسنده مسول)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

مقدمه

با گسترش زیرساخت‌های فناوری و افزایش ضریب نفوذ گوشی‌های هوشمند، استفاده از فناوری‌های نوین و برنامه‌های کاربردی در بین عموم مردم و خصوصاً نسل جوان به‌سرعت رو به افزایش است. استفاده از این برنامه‌های کاربردی نه‌تنها ارتباطات اجتماعی در بستر فضای مجازی را افزایش می‌دهد، بلکه می‌تواند روند انجام تکالیف و پروژه‌های دانش‌آموزی و دانشجویی را از ابتدا (جستجوی منابع) تا انتها (نگارش گزارش) تسریع و تسهیل نماید (رحیمی و شهریاری،۱۳۹۷). هر جامعه زنده و پویایی برای بقای خویش و ایجاد ارتباط با جوامع دیگر حداقل نیاز به یادگیری یک زبان خارجی دارد . امروزه تخمین زده می شود که ۶۰٪ جمعیت دنیا چند زبانه اند که زبان انگلیسی متداول ترین زبان خارجی است که یادگرفته می شود (ریچاردز و راجرز، ۲۰۰۸). بدیهی است که استفاده از فناوری‌های نو نیازمند بهره‌گیری از مهارت‌ها و راهبردهای خاص برای تعامل موفق و سودمند با محیط‌های مجازی و فناوری است. در پژوهش‌های انجام‌شده در ارتباط باسواد اطلاعاتی فهرست بلندی از مهارت‌های موردنیاز کاربران فناوری در قرن بیست و یکم جهت مدیریت چالش‌های استفاده از ابزارهای جدید فناوری ارائه می‌شود. قطعاً یکی از مهارت‌های پایه و مهم که هنگام کار با واژه‌پردازها موردنیاز است تایپ سریع و صحیح کلمات جهت ورود داده و دریافت بازخورد مناسب از سیستم یا کاربران دیگر می‌باشد (شاهسواری،۱۳۹۸). مهارت تایپ سریع و درج صحیح کلمات در بهره‌گیری از فضای مجازی و استفاده مؤثر از بسیاری از برنامه‌های کاربردی لازم است و عدم تسلط به نحوه‌ی ورود صحیح اطلاعات می‌تواند درروند نصب یا اجرای برنامه‌ها اختلال ایجاد کند. در این میان در طی سال‌های اخیر، یادگیری زبان انگلیسی با توجه به اهمیت آن به عنوان یک زبان بین المللی در دنیای امروزه جهت ارتباط میان فرهنگ ها و جوامع مختلف، امری بسیار مهم در آموزش و پرورش است . در دنیای کنونی یادگیری زبان انگلیسی آنقدر مهم و ضروری است که سازمان یونسکو [1] یکی از معیارهای با سواد بودن افراد را دانستن زبان انگلیسی می داند .یادگیری دانش آموزان به طور تصادفی اتفاق نمی افتد بلکه نتیجه مستقیم تجربه‌ها و فرصت‌های یادگیری آنان است، بنابراین باید به دنبال راه‌های جدیدی برای طراحی این گونه فرصت‌ها بود (جهاندارلاشکی،۱۳۹۶). نگرش به استفاده از نرم افزار اصلاح خودکار کلمات ارتباط معناداری با یادگیری زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجه دارد. اهمیت مهارت هجی و آگاهی از ارزش آموزشی نرم افزار جز مؤلفه‌های تسهیل‌کننده‌ی یادگیری زبان بود، در حالیکه سرفصل درس زبان عمومی بر یادگیری لغات، خواندن و فنون یادگیری متمرکز است. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی بر نقش نرم افزار خودکار در کلاس‌هایی که بیشتر بر مهارت‌های شفاهی تمرکز دارند نیز صورت بگیرد. همین‌طور نقش این نرم افزارها را در ارسال پیامک از طریق سرویس پیام کوتاه یا میکرو وبالگ-ها نظیر تویتر در یادگیری زبان مورد بررسی قرار گیرد. چالش اساسی استفاده از نرم‌افزار خودکار در قیاس با اصلاح دیکته واژه‌پردازها، تغییر واژه‌ها بدون رضایت و یا توجه کاربر است. در واژه‌پردازها، هنگامی‌که لغتی اشتباه درج میشود یا نرم‌افزار فرم صحیح آن را تشخیص می‌دهد، با علامتی کاربر را نسبت به اشتباه هشیار می‌کند و فهرستی از لغات صحیح را پیشنهاد می-دهد و درنهایت انتخاب لغت صحیح بر عهده‌ی کاربر است. اما هنگام استفاده از نرم افزار اصلاح خودکار کاربران عموما نسبت به تغییراتی که خودکار اعمال می‌شوند، بی‌توجه هستند و در بسیاری از موارد پس از دریافت نتیجه جستجو یا بازخورد از اطرافیان متوجه اشتباه فاحشی که در درج کلمه رخداده می‌شوند(رحیمی و شهریاری،۱۳۹۷). یکی از این راه‌های جدید استفاده از فناوری و نرم افزارهای آموزشی [2] در امر یاددهی و یادگیری است که می تواند تأثیر بسزایی در این مورد داشته باشد . برای درک قدرت این فناوری آشنایی صرف با سخت افزارها [3] و نرم افزارها [4] و شیوه استفاده از آن ها کافی نیست بلکه باید

1 - UNESCO
2 - Educational Software
3 - Hardware
4 - Software

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

کلاس های عملی مبتنی بر آن برگزار شود ، تا بتوانیم تأثیر آن را بر یادگیری[۱] و سه حیطه شناختی و روان حرکتی و عاطفی[۲] آن را مورد بررسی قرار دهیم.

یادگیری: مفهوم یادگیری را می‌توان به صورت‌های مختلف تعریف کرد: کسب دانش و اطلاعات، عادت‌های مختلف، مهارت‌های متنوع، و راه‌های گوناگون حل کردن مسائل. همچنین می‌توان یادگیری را به عنوان فراگیری رفتارها و اعمال مفید و پسندیده و، حتی به عنوان کسب رفتارها و اعمال مضر و ناپسند تعریف کرد. پس یادگیری حوزه بسیار گسترده‌ای را شامل می‌شود. هرگنهان [۳] و اُلسون [۴] (۲۰۰۵، ترجمه سیف، ۱۳۸۵) گفته‌اند " یادگیری یکی از مهم‌ترین زمینه‌ها در روانشناسی امروز و در عین حال یکی از مشکل‌ترین مفاهیم برای تعریف کردن است.

حیطه‌های یادگیری: روانشناسان تربیتی، اهداف آموزشی رابا توجه به ویژگی هایشان به شکل های مختلف طبقه بندی کرده اند. معروفترین طبقه بندی را ، که به طبقه بندی بلوم معروف است، افرادی چون بلوم [۵] ، انگل هارت [۶] ،هیل[۷] ، کرات هول [۸] و می سیا [۹] انجام داده‌اند. در طبقه بندی بلوم، اهداف آموزشی در سه حیطه شناختی، عاطفی، و روانی – حرکتی قرار می‌گیرند (شعبانی، ۱۳۶۹)

حیطه‌شناختی: هدف‌های حیطه شناختی بر یادآوری یا بازسازی آنچه آموختنش ضروری است تأکید دارد؛ مانند حل یک مسأله فکری که برای این کار فرد باید نخست مسأله اصلی را تشخیص دهد، سپس مطالب داده شده را مرتب کند و آن‌ها را با نظریه‌ها، روش‌ها و الگوهایی که یادگرفته شده است، ربط دهد. هدف‌های شناختی بر اساس طبقه‌بندی بلوم در شش سطح قرار می‌گیرد که عبارتند از :

دانش به توانایی یادسپاری اندیشه‌ها و حقایق علمی، و بازیافت [۱۰] و تشخیص مجدد آن‌ها در اصطلاح روانشناسی تربیتی، دانش گفته می‌شود (گیج و برلاینر ، ۱۹۸۸).

درک و فهم: یادگیری در این سطح، عبارت است از توانایی پی بردن به مفهوم یک مطلب، و تبیین آن با جملاتی که شخص خودش می‌سازد

تفسیر: تفسیر، شامل تفکر درباره اهمیت نسبی اندیشه‌هایی است که فهمیدن آن‌ها ممکن است مستلزم نظم بخشی (تنظیم) مجدد اندیشه‌ها، به صورت ترکیبی تازه، در ذهن فرد باشد .

کاربرد: اهداف در سطح «کاربرد» عبارت است از توانایی استفاده از مفاهیم انتزاعی، اصول علمی، قوانین، اندیشه‌ها ، فرضیه‌ها، قضایا و روش‌ها در موقعیت مناسب و جدید، بدون اینکه هیچ گونه راه حلی ارائه شود (گیج وبرلاینر، ۱۹۸۸) .

تجزیه وتحلیل :مهارت‌هایی که به تجزیه و تحلیل مربوط می‌شوند؛ در سطحی نسبتاً بالاتر از مهارت‌های مربوط به فهمیدن و کاربرد قرار دارند .

ترکیب: در این مرحله ، یادگیرنده می‌تواند عواملی را که در مرحله تجزیه و تحلیل از همدیگر تفکیک کرده بود، به طریقی نو برای اخذ یک معنی جدید ونو ظهور با یکدیگر ترکیب کند

ارزشیابی: به توانایی قضاوت کمی و کیفی درباره پدیده‌های علمی بر اساس معیار متقاعد کننده، ارزشیابی گفته می‌شود.

---

1 - Learning
2 - Affective Domain
3- Hergenhahn
4 - Olson
5- Bloom
6- Egelhart
7- Hill
8- Krathwhl
9- Masia
10 -Recognition

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

حیطه عاطفی: هدف‌های حیطه عاطفی بر نگرش‌ها، عواطف، علایق، و ارزش‌ها مبتنی است. زمینه عاطفی را نیز مانند زمینه‌های شناختی از آسان به مشکل به پنج سطح طبقه‌بندی کرده‌اند . ۱- دریافت و توجه کردن ۲- پاسخ دادن ۳- ارزش‌گذاری ۴- سازماندهی ارزش‌ها ۵- درونی شدن ارزش‌ها.

حیطه روانی – حرکتی: هدف های آموزشی در این حیطه بر مهارت‌های روانی – حرکتی استوار است .این حیطه ، بیشتر شامل مهارت‌های عملی در زمینه‌های فنی وحرفه‌ای، تربیت بدنی، هنر، کار آزمایشگاهی و امثال آن‌ها است. ۱-مشاهده و تقلید ۲- اجرای عمل بدون کمک ۳- دقت در عمل۴- هماهنگی حرکات ۵- عادی شدن عمل (احمد و همکاران،۲۰۲۰).

نظریه‌های یادگیری و ارتباط آن‌ها با آموزش زبان

نظریه‌ی رفتارگرایی: اگر چه سابقه‌ی نظریه ی رفتارگرایی به تحقیقات پاولوف و ثورندایک در خصوص نحوه‌ی یادگیری بر می‌گردد، اما اساس این نظریه بر تحقیقاتی استوار است که واتسون، روانشناس آمریکایی در دهه ی اول قرن بیستم میلادی انجام داده است. طرح نظرات اسکینر در خصوص یادگیری با پیدایش کامپیوتر و پیشرفت‌های صورت گرفته در این حوزه مصادف گشت ، که در پی آن در دهه ی ۱۹۶۰ . برنامه های آموزشی با عنوان « CALL[1] » (یادگیری زبان به کمک کامپیوتر) به بازار عرضه شدند که همگی نمونه هایی از برنامه های آموزشی مبتنی بر نظریه ی رفتارگرایی محسوب می شوند . نظریه شناختی[2]: دهه ی ۱۹۶۰ نقطه ی آغاز تحولات جدیدی در عرصه ی روان شناسی یادگیری محسوب می شود . در نظریه ی شناختی متعلم فردی دارای قوه ی تفکر و تشخیص است و برخلاف نظریه ی رفتارگرایی از نقش انفعالی در فرایند آموزش برخوردار نیست.

نظریه سازاگرایی[3]: دهه ی ۱۹۹۰ مقارن با شکل گیری و به عبارت بهتر اوج گیری نظریه ی جدیدی در حوزه ی روان شناسی یادگیری تحت عنوان سازاگرایی است.

تغییر در سازگان دانش مترادف با کسب تجربیات جدید و در نهایت یادگیری است. « رایش[4] » یادگیری براساس نظریه ی سازاگرایی را در قالب سه فرایند« بازسازی[5] »، « ساختاربندی[6]» و « ساختار شکنی[7] » تعریف کرده است(حقانی ، ۱۳۸۶).

کاربردهای فناوری اطلاعات در آموزش و یادگیری :بعد از جنگ جهانی دوم ، در نیمه دوم قرن بیستم ، به ویژه بعد از دهه ۱۹۷۰ ، زمانی که رایانه و سایر فناوریهای اطلاعاتی به عنوان ابزارهای جدید آموزش به حیطه عملی آموزش و پرورش راه یافتند ، کاربردهای جدیدی را ایجاد کردند . استفاده از امکانات تعاملی بودن بسیاری از اطلاعات باعث تحلیلی و انتقادی فکر کردن کاربران شد که آنها را متمایل به کار و یادگیری های گروهی و هم زمان بدون داشتن قید مکانی می کند . درست در اینجا این متوجه تحول عظیم می شویم که دیگر لزومی ندارد معلم بیشتر از شاگرد موضوع یا مهارتی را بداند ؛ زیرا در این مرحله دانشجویان و فراگیران اغلب ممکن است بیشتراز معلمان و مربیان درباره فناوری بدانند . زیرا شخصاً به یادگیری خود می پردازند و به نحوه استفاده از فناوری آگاهی لازم و در خور دارند .

۱- فراگیر به طور فعالانه و پویا حالت های مختلف یادگیری را تمرین و اشکال مختلف اطلاعات را بررسی می کند .

۲- او آگاهی اجتماعی دارد و با افزایش روز افزون آن اعتماد به نفس و کنترل بیشتری بر یادگیری های خود به دست می آورد.

۳- فراگیر ارتباطات مؤثر انسانی و ماشینی را با هم ترکیب کرده و انواع جدیدی از ارتباطات را تمرین می کند و می آموزد .

1 - Computer Assisted Language Learning
2 - Cognitive Theory
3 - Constructivism
4 - Kersten Reich
5 - Reconstruction
6 - Constructing
7 -Deconstructing

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

۴- در مقایسه با نظام های سنتی آموزشی که در آن فراگیر منفعل بود، فراگیر امروزی در امر یادگیری وخود آموزی مستقل است و در حالت فاعل عمل می کند .

۵- در مقایسه با گذشتنه فراگیر بهتر می تواند در کارهای گروهی شرکت کند و نقش مؤثری در گروه داشته باشد.

۶- در موقعیت‌های جدید ، فراگیر به حدود مهارتهایی که دارد واقف است و درصدد رفع نارسایی های آن بر می آید .

۷- حس همکاری در فراگیران برای در اختیار گذاشتن دانش و مهارت های شخصی بیشتر می شود .

۸- از لحاظ روانی در فراگیر، تعاملات و ارتباطات هم سطح به دلیل امکانات ارتباط کلامی (chat) افزایش می یابد.

۹- نوع مهارت‌های دست نوشتاری فراگیر به مهارت های واژه پردازی و کلید و دکمه تغییر ، افزایش و سرعت می یابد.

۱۰- سرانجام اینکه به دلیل داشتن حس انتخاب و آزادی در یادگیری های خود مهارت تفکر انتقادی در فراگیران افزایش می‌یابد (افضل نیا ، ۱۳۸۸).

آموزش مجازی[1] و مراحل تولید آن: آموزش مجازی به تعبیری کلی به اجرای تمامی مراحل آموزشی در فضای کاملاً باز و مجازی اینترنت اطلاق می‌شود (حقانی ، ۱۳۸۶)

کلاس مجازی[2] : اگر چه از دیدگاه عموم ، کلاس مجازی غالباً نمونه ای شبیه سازی شده از کلاس های فیزیکی درس در بستر مجازی محسوب می شود ، اما منظور اصلی از کلاس مجازی صرفاً جایگزینی کلاس های حضوری با قید زمان و مدت تشکیل کلاس نیست (حقانی، ۱۳۸۶).

زبان: زبان یک پدیده ذهنی و اجتماعی است و نظامی از نشانه های قراردادی است که اعضای هر جامعه با استفاده از آن با یکدیگر ارتباط شفاهی یا نوشتاری برقرار می‌کنند (ارجمند رشید آباد و همکاران ۱۳۸۵). که ویژگی‌های آن عبارتند از: ۱-زبان نظام مند است.۲- زبان مجموعه ای از نشانه های اختیاری است.۳-این نشانه ها عمدتا صوتی هستند، اما ممکن است به صورت بصری نیز باشند.۴-این نشانه ها به مفاهیم قراردادی اشاره دارند.۵-زبان برای بر قراری ارتباط به کار می رود.۶-زبان برای بر قراری ارتباط به کار می رود.۷-زبان اساسا متعلق به انسان هاست اگر چه ممکن است به انسان ها محدود نباشد.۸- تمام مردم تقریبا زبان را به یک روش فرا می گیرند، زبان و یادگیری زبان هر دو دارای خصوصیات جهانی هستند (براون،۱۳۸۴)

یادگیری زبان: یادگیری زبان به عنوان یکی از راه های اصلی برقراری ارتباط با دیگر جوامع و فرهنگ ها از دیرباز مورد توجه بشر بود . در این راستا ، بشر کوشیده است در طول تاریخ با بهره گیری از روش ها و امکانات مختلف ، زبان دیگر ملت ها را بیاموزد و زبان خود را نیز به دیگران آموزش دهد (استادی،۱۳۷۶).

مهارت‌های زبانی و محیط‌های یادگیری: اگر توانش[3] زبانی به دانش زبانی و ذهنی فرد در خصوص یک زبان خاص اطلاق شود ، کاربرد زبان در موقعیت های مختلف که حاصل بالفعل شدن توانش زبانی است ، کنش[4] زبانی نامیده می شود .کنش‌های زبانی فعال و منفعل در واقع بیانگر چهار « مهارت » اصلی زبان یعنی مهارت های « شنیدن »، « صحبت کردن »، «خواندن» ،«و نوشتن» هستند. گاه در برخی منابع، اصطلاحات « مهارت »، « قابلیت » و « توانش » به یک که معنا انگاشته می شوند، حال آنکه بین اصطلاحات مذکور ماهیتاً تفاوت های اساسی وجود دارد (حقانی، ۱۳۸۶).

مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی:

مهارت شنیدن: در حوزه آموزش زبان منظور از آموزش مهارت شنیدن ایجاد تمایز آوایی و تعمیق توانایی زبان آموز در درک معنا و مفهوم گفتار است . مهارت شنیدن را می توان براساس فعال یا منفعل بودن طرف مقابل در برقراری ارتباط به دو

1 - Virtual Training
2- Virtual Classroom
3 - Competence
4 - Performance

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

صورت « شنیدن تعاملی[1]» و « شنیدن غیر تعاملی» تقسیم کرد . شنیدن تعاملی به هنگام برقراری ارتباط دو طرفه ، شامل گفتگو حضوری یا تلفنی صورت می گیرد . دراین حالت گوینده و شنونده به تناوب نقش یکدیگر را برعهده می گیرند ، حال آنکه شنیدن غیرتعاملی در برقراری ارتباط یک طرفه است ، به گونه ای که یک طرف ارتباط همواره در مقام شنونده و طرف دیگر آن همواره در مقام گوینده عمل می کند .

مهارت صحبت کردن: مهارت صحبت کردن یک فرد به زبان خارجی از دید عموم غالباً مترادف با بیان روان و سلیس به آن زبان است ، اما از دیدگاه متخصصان آموزش زبان، مهارت مزبور به معنای توانایی زبان آموز در بیان منطقی و مستدل منظور و مقصود از طریق زبان گفتار تعریف می شود . مهارت صحبت کردن معمولاً در قالب « صحبت کردن تعاملی »، « صحبت کردن نیمه تعاملی» و « صحبت کردن غیرتعاملی » تحقق می‌یابد .

مهارت خواندن: بعد از مهارت‌های شفاهی شنیدن و صحبت کردن ، مهارت خواندن به عنوان اولین مهارت کتبی در فرآیند آموزش زبان مورد توجه قرار می گیرد . اگر چه این مهارت در ترتیب مهارت های چهارگانه سومین مهارتی است که در زبان آموزان ایجاد و تعمیق می یابد ، اما از نقش بسیار مهمی در فرآیند یادگیری برخوردار است ، به گونه ای که انسان سوادآموزی را با خواندن آغاز می کند .

مهارت نوشتن: چنانچه الویت مهارت های زبانی به ترتیبت آن‌ها در فراگیری زبان مادری توسط کودک قرار گیرد ، مهارت نوشتن آخرین مهارتی است که در فرآیند آموزش زبان ایجاد و تعمیق می یابد . نوشتن به مفهوم ساده و کلی عبارت است کسب توانایی کتبی که از طریق آن زبان آموز قادر می شود از دانش زبانی خود برای نوشتن استفاده کنند(حقانی ، ۱۳۸۶).

در راستای این پژوهش پژوهش‌هایی صورت گرفته از آن جمله: در تحقیقی که محمدی در سال (۱۳۸۷) از دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک با عنوان تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و یادگیری زبان، انجام داد نتیجه تحقیق نشان می دهد که نقاط مشترک زیادی بین الگوهای آموزش زبان و الگوهای فناوری آموزش و یادگیری زبان وجود دارد.

زارعی زوارکی و همکاران در سال (۱۳۹۱) در پژوهشی تخت عنوان تأثیر آموزش چند رسانه ای بر یادگیری درس زبان انگلیسی دانش آموزان کم بینا نشان داد که آموزش چندرسانه‌ای بر افزایش میزان یادگیری درس زبان انگلیسی دانش-آموزان کم-بینای سال سوم مقطع راهنمایی موثر بوده است. براین‌اساس، می-توان استفاده از آموزش چند-رسانه‌ای را در تدریس و آموزش درس زبان انگلیسی برای این دانش-آموزان پیشنهاد کرد. زارعی و عوض زاده در سال (۱۳۸۵) با عنوان چندرسانه های آموزشی و فرایندهای یاددهی-یادگیری انجام داده اند.نتایج نشان داد که چند رسانه ای های آموزشی می تواند با به کارگیری عناصر گوناگون از قبیل متن، صوت، تصویرهای گرافیکی، انیمیشن و ویدئو ضمن ایجاد نوعی محیط چند حسی برای فراگیران، سبک های گوناگون یادگیری را نیز تحت پوشش قرار دهد. همچنین این نوع رسانه با داشتن امکانات تعاملی می تواند انگیزه فراگیران را افزایش دهد.در نتیجه یادگیری بهتر و پایرارتری صورت می گیرد. فاطمه شبیری (۱۳۸۲) موضوعی با عنوان تهیه نرم افزار کمک آموزشی فیزیک سوم دبیرستان و بررسی تأثیر آن بر جنبه های شناختی و عاطفی و دانش آموزان را مورد مطالعه قرار داده است .نتایج حاصله مبین افزایش یادگیری فیزیک توسط دانش آموزان تأثیر معنادار بر انگیزش درونی و بهبود نگرش ، آورده شدن برخی نقش های مورد انتظار از معلم و افزایش تعامل دانش آموزان با یکدیگر داشته بوده است . وی زو[2] در سال(۲۰۱۱)در دانشگاه علوم انسانی دانشگاه جنوب فلوریدا با عنوان تأثیر یادگیری آنلاین بر انگیزه ی یادگیری زبان چینی دانشجویان به عنوان زبان خارجی انجام داده نتایج جالبی صورت گرفته است که نشان می دهد تفاوت قابل ملاحظه ای در تجربیات و انگیزه ی یادگیری زبان دوم قبل و بعد از یادگیری آنلاین وجود دارد نتایج نشان دهنده ی آن است که یادگیری آنلاین بر انگیزه ی یادگیری افراد با سوابق مختلف یادگیری تأثیر مثبت داشته و انگیزه آنان را در یادگیری

1- Interactive Hearing
2- Wei Zhu

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

بالا برده است . بیل امریک[1] در سال (۲۰۱۱) با عنوان بررسی تخته های هوشمند و نرم افزارهای آموزشی در بهبود یادگیری ریاضی دانش آموزان انجام داده ، نشان داده که این ابزار به عنوان یک ابزار تعاملی دیداری سبب افزایش تعامل دانش آموزان با یکدیگر و معلم در یادگیری درس ریاضی می شود و محیط یادگیری را تبدیل به یک محیط غنی و شوق انگیز می کند . گودیر[2] در سال ۲۰۰۱ تحقیقی در رابطه با تأثیر نرم افزارهای آموزشی بر محیط های یادگیری انجام داده است که نتایج آن نشان دهنده ی تغییر نقش معلمان و دانش آموزان در محیط‌های یادگیری جدید مبتنی بر نرم افزارهای آموزشی است. این پژوهش به بررسی تأثیر نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دختر پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر می‌پردازد. آنچه در عرصه یادگیری مهم است تثبیت یادگیری و کاربرد آن در زندگی است، اما برای نیل به این مهم ، تدریس معلم و نحوه ی انتخاب و به کارگیری ابزار و وسایل و روش های درست نقش محوری دارند . برای اینکه کاربرد نرم افزارهای آموزشی را در امر یادگیری در مدارس افزایش دهیم، شناسایی تأثیر این ابزار بر یادگیری امری ضروری است. در این تحقیق سعی شده است که محیط مناسب و فعالی از طریق نرم افزارهای آموزشی برای یادگیرنده زبان انگلیسی ایجاد شود،تا بتوان میزان تأثیر آن از طریق کانال‌های حسی ایجاد شده توسط این ابزار را در حیطه های مختلف یادگیری سنجید و سر انجام اینکه محقق در صدد آن است که بداند تأثیر نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دختر پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر چه تاثیری دارد ؟

با این تفاسیر در این پژوهش سه فرضیه مورد ارزیابی قرار می گیرد:

۱- نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار بر حیطه شناختی یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان دختر پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر تأثیر دارد.

۲- نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار بر حیطه عاطفی یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان پایه دوم متوسطه شهرستان قائمشهر تأثیر دارد.

۳- نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار بر حیطه روان حرکتی یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر تأثیر دارد .

روش‌پژوهش

در این پژوهش به منظور سنجش تأثیر نرم افزار آموزشی اصلاح خودکار بر یادگیری زبان انگلیسی از روش مناسب این تحقیق، یعنی روش شبه آزمایشی استفاده شده است .جامعه آماری این پژوهش جامعه آماری این پژوهش کلیه کلاس‌های پایه دوم مقطع متوسطه دخترانه شهرستان قائمشهر هستند که در سال ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل می‌باشند، که شامل ۸۶ کلاس و تعداد ۱۴۵۲ دانش آموز است.

روش نمونه‌گیری با توجه به این که جامعه آماری پژوهش کلیه کلاس‌های پایه دوم مقطع متوسطه شهرستان قائمشهر می-باشد، روش نمونه گیری تصادفی ساده و نمونه شامل دو کلاس به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید که در هر کلاس ۳۰ نفر مشغول به تحصیل می‌باشند.

ابزار گردآوری اطلاعات با توجه به حیطه های یادگیری شناختی، روان حرکتی و عاطفی از ابزار به شرح ذیل استفاده شده است. حیطه شناختی :شامل دو آزمون کتبی که در زمینه های واژگان، درک مطلب، گرامر تشکیل شده از ۵۳ سوال از درس اول کتاب سال دوم مقطع متوسطه چاپ سال ۱۳۹۷ ب) حیطه روان حرکتی: شامل آزمون شفاهی و نوشتاری از دانش آموزان فایل آزمون شفاهی (پیش و پس) در پیوست آمده است. ج) حیطه عاطفی :شامل یک پرسشنامه محقق ساخته است .در این تحقیق نیز برای تخمین پایایی آزمون از روش بازآزمایی استفاده گردیده است . به این ترتیب که پیش آزمون و پس آزمون

1- Bill Emrick
2- Goudir

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

برای دو نمونه ۱۵ نفری به عمل آمد و بعد از تصحیح سؤالات از ضریب همبستگی پیرسون برای کشف همبستگی استفاده شد. مقدار ضریب همبستگی برابر ۰.۹ است

روش‌های آماری مورد استفاده: روش‌های آماری مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده به شرح زیر است. آمار توصیفی در این تحقیق میانگین نمرات هر دو گروه در آزمون ارزیابی زبان انگلیسی هم در پیش آزمون و هم پس آزمون برای محاسبه میانگین نمرات در کلیه آزمودنیها ، درصد ها ، نمودارها و جداول با استفاده ازنرم افزار SPSS بدست آمده و دو گروه با هم مقایسه شدند . آمار استنباطی در این تحقیق از آزمون t که جزء آزمون های پارامتریک است استفاده شده است و چون دو گروه کنترل و آزمایش متفاوت داریم از آزمون t مستقل استفاده کرده ایم .

یافته‌های پژوهش

در این تحقیق دو گروه از لحاظ تعداد با هم برابر بوده و در هر گروه ۳۰ دانش آموز بودند.

جدول ۱- جدول فراوانی دو گروه آزمایش و گواه

دانش آموزان	تعداد	درصد
گروه آزمایش	۳۰	٪۵۰
گروه گواه	۳۰	٪۵۰

این تحقیق بااستفاده از آزمون کالماگروف-اسمیرنف نرمال بودن متغیرهای تحقیق رابررسی می کنیم و در صورت نرمال بودن متغیرها از آزمون‌های پارامتری (تی تک نمونه‌ای) و در صورت غیر نرمال بودن از آزمون‌های ناپارامتری (دوجمله‌ای) استفاده می گردد.

آزمون کالماگروف-اسمیرنف :

جدول ۲- آزمون کالموگروف - اسمیرنف

متغیرها	p-value	نتیجه آزمون
حیطه شناختی یادگیری	۰/۴۹	نرمال
حیطه عاطفی	۰/۴۶	نرمال
حیطه روانی حرکتی	۰/۵۸	نرمال

نتیجه آزمون: با توجه به اینکه در تمامی متغیرهای تحقیق ، مقدار p-value از سطح معنی داری ۰/۰۵ بیشتر می‌باشد نتیجه می‌گیریم که متغیرهای تحقیق نرمال می‌باشند. بنابراین برای بررسی سوال‌های تحقیق از آزمون های پارامتری (آزمون تی) استفاده می‌گردد.

استنباط فرضیه‌ها

جدول ۳- جدول میانگین نمرات قبل از آموزش و آزمون t برای فرضیه اصلی

		قبل از آموزش					
فرضیه ها	گروه ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	α	p-value
فرضیه۱	آزمایش	۳۰	۱۶.۶۷	۲.۳۸	۰.۸۵	۰.۰۵	۰.۵۸
	کنترل	۳۰	۱۵.۵۴	۱.۹۹			
فرضیه۲	آزمایش	۳۰	۱.۹۸	۰.۸۸	۱.۳۹	۰.۰۵	۰.۸۹
	کنترل	۳۰	۲.۰۰	۰.۹۸			
فرضیه۳	آزمایش	۳۰	۱۹.۳۲	۱.۰۴	۱.۰۶	۰.۰۵	۰.۳۹

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

کنترل	۳۰	۱۷.۳۸	۱.۰۴

جدول ۴ - جدول میانگین نمرات بعد از آموزش و آزمون t برای فرضیه اصلی

		بعد از آموزش				
فرضیه ها	گروه ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	α	p-value
فرضیه۱	آزمایش	۳۰	۱۷.۲۱	۲.۳۲	۳.۰۱	۰.۰۵	۰.۰۰۴
	کنترل	۳۰	۱۸.۶۸	۱.۳۰			
فرضیه۲	آزمایش	۳۰	۱.۸۳	۰.۷۴	۱۱.۲۶	۰.۰۵	۰.۰۰
	کنترل	۳۰	۴.۰۰	۰.۷۴			
فرضیه۳	آزمایش	۳۰	۱۷.۹۵	۱.۱۲	۷.۳۵	۰.۰۵	۰.۰۰۰
	کنترل	۳۰	۱۹.۶۶	۰.۶۰			

همانطوریکه در جدول فوق مشاهده می گردد، میانگین محاسبه شده دو گروه تقریبا برابر یکدیگر هستند و این نتیجه نشان دهنده برابر دو گروه قبل از آزمایش می‌باشد. و همچنین مقدار p -value از سطح α =۰.۰۵ بیشتر می باشد بنابراین با ۹۵٪ اطمینان فرضیه تحقیق تایید می‌شود و این نتیجه حاصل می‌گردد که : بین میانگین نمرات مجموع پنج درس دانش آموزان قبل از آموزش با استفاده از دو گروه کنترل و گروه آزمایش اختلاف معناداری وجود ندارد.

همانطوریکه در جدول فوق مشاهده می گردد، میانگین محاسبه شده در گروه آزمایش ۵ نمره افزایش پیدا کرده در صورتی که میانگین گروه کنترل نه تنها افزایش نیافت بلکه به مقدار ناچیزی نیز کاهش یافته و این به معنی تاثیر نرم افزار بر یادگیری زبان در گروه آزمایش می باشد. و همچنین مقدار value-p از سطح ۰.۰۵ = α کم‌تر می‌باشد. بنابراین با ۹۵٪ اطمینان فرضیه تحقیق تایید می‌شود و این نتیجه حاصل می‌گردد که: بین میانگین نمرات پنج درس دانش آموزان بعد از آموزش با استفاده از دو گروه کنترل و گروه آزمایش اختلاف معناداری از لحاظ آماری وجود دارد. در واقع نتیجه آزمون‌های فوق بیانگر این واقعیت است که روش آموزشی نرم افزار آموزشی تاثیر مثبت و محسوسی روی سطح یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان و سطح علاقه آنها در امر یادگیری داشته که نشان دهنده برتری این روش نسبت به روش آموزشی سنتی می باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتیجه بدست آمده از فرضیه نخست می‌توان گفت نرم افزار اصلاح خودکار توانسته دانش و معلومات و توانایی‌ها و مهارت‌های ذهنی را در دانش‌آموز را افزایش داده و موجب درک شناختی بیشتر در درس زبان انگلیسی شده و این نتیجه با نتیجه پژوهش محمدی (۱۳۸۷) و همچنین نتیجه پژوهش زارعی و عوض زاده (۱۳۸۵) و همچنین نتیجه پژوهش فاضلیان و سعادتمند (۱۳۸۳) و همچنین نتیجه پژوهش گودیر (۲۰۰۱) و همچنین نتیجه پژوهش کزما و کلارک (۱۹۹۱) همسو شده است. با توجه به نتیجه بدست آمده از فرضیه نخست می‌توان گفت نرم‌افزار اصلاح خودکار توانسته با علاقه، انگیزش، نگرش، قدردانی و ارزش‌گذاری یادگیری که سر منشا وابستگی به یک هدف است را در دانش‌آموز را افزایش داده و موجب علاقمندی بیشتر در درس زبان‌انگلیسی شده و این نتیجه با نتیجه پژوهش فاطمه شبیری (۱۳۸۲) و هم‌چنین نتیجه پژوهش زو در سال(۲۰۱۱) و همچنین نتیجه پژوهش بیل امریک (۲۰۱۱) همسو شده است.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

با توجه به نتیجه بدست آمده از فرضیه نخست می‌توان گفت نرم افزار اصلاح خودکار توانسته شامل مهارت‌های عملی در زمینه‌های فنی و حرفه‌ای، تربیت بدنی، هنر و کار آزمایشگاهی مهارت‌های حرکتی یا فعالیت‌های بدنی را در دانش‌آموز را افزایش داده به طوری که دانش‌آموزان پس از استفاده از نرم افزار به راحتی گوش می‌کردند و پاسخ می‌گفتند و خط آنان نیز بسیار بهتر از قبل شده بود و بطور کل از لحاظ روانی حرکتی موجب یادگیری بیشتر در درس زبان انگلیسی شده و این نتیجه با نتیجه پژوهش زارعی و عوض زاده (۱۳۸۵) و همچنین نتیجه پژوهش فاضلیان و سعادتمند (۱۳۸۳) و همچنین نتیجه پژوهش فاطمه شبیری (۱۳۸۲) و همچنین نتیجه پژوهش گودیر (۲۰۰۱) و همچنین نتیجه پژوهش کزما و کلارک (۱۹۹۱) همسو شده است . با توجه نتیجه پژوهش در فرصیه اصلی می‌توان نتیجه گرفت که نرم‌افرار آموزشی اصلاح خودکار توانست در فرایند یادگیری بسیا توانمند عمل کند و تاثیر بیشتر ی نسبت به روش های سنتی در یادگیری درس زبان انگلیسی نشان دهد بنابراین می توان گفت نرم افراز آموزشی بر یادگیری زبان انگلیسی تاثیر گذار است و این نتیجه بانتایج بسیاری از پژوهش های در این راستا همسو شده از آن جمله پژوهش محمدی (۱۳۸۷) و همچنین نتیجه پژوهش زارعی و عوض زاده (۱۳۸۵) و همچنین نتیجه پژوهش فاضلیان و سعادتمند (۱۳۸۳) و همچنین نتیجه پژوهش فاطمه شبیری (۱۳۸۲) و همچنین نتیجه پژوهش زو در سال (۲۰۱۱) و همچنین نتیجه پژوهش بیل امریک (۲۰۱۱) و همچنین نتیجه پژوهش گودیر (۲۰۰۱) و همچنین نتیجه پژوهش کزما و کلارک (۱۹۹۱) همسو شده است .

منابع

ابراهیمی، ژاله. (۱۳۸۲). انقلاب در آموزش. ***مجله تکنولوژی آموزشی،*** شماره ۹، صص۱۹ -۱۶.

آذری نوردی، آزاده. (۱۳۹۱). ***مقایسه تأثیر آموزش مبتنی بر ICT با آموزش سنتی بر پیشرفت تحصیلی درس ریاضی دانش آموزان دوره ابتدایی شهرستان قائمشهر***. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانمشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.

اسلامی، علی. (۱۳۸۱). ***چند رسانه ای، نرم افزارها، ساخت و منابع***. تهران: انستیتو ایز ایران.

افضل نیا، محمدرضا. (۱۳۶۷). فواید تکنولوژی آموزشی. ***ماهنامه آموزشی – پژوهش رشد تکنولوژی آموزشی،*** سال چهارم، شماره ۱، صص ۸-۶.

امیر تیموری، محمد. (۱۳۸۷). ***رسانه های یاددهی – یادگیری.*** تهران: انتشارات ساوالان.

جاریانی، ابوالقاسم. (۱۳۸۱). زنگها برای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به صدا در می‌آید. ***مجله رشد معلم،*** شماره ۱۷۲، صص ۴۳-۴۰.

جعفرنژاد قمی، عین الله و عباس نژاد، رمضان. (۱۳۸۷). ***مبانی فناوری اطلاعات***. انتشارات علوم رایانه.

جلالی، صدیقه و سرعتی، داریوش. (۱۳۸۸). تقویت انگیزه و مشارکت دانش‌آموزان. ***هفته نامه نگاه،*** شماره ۳۸۷، ص ۸

جهاندارلاشکی، صغری. (۱۳۹۶). بررسی انواع مدل‌های سواد اطلاعاتی. ***فصلنامه مطالعات آینده پژوهی و سیاستگذاری،*** ۳(۷)، ۳۹-۲۳.

حیدری، غلام‌حسین، مدانلو، یاسمن، نیاز آذری، مرضیه و جعفری گلوچه، عبداله. (۱۳۸۹). مقایسه تأثیر تدریس زبان انگلیسی با نرم افزار آموزشی و شیوه سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان. ***فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی،*** سال اول، شماره ۱، صص ۱۱۵-۱۰۴.

دهقان چاچکامی، علی. (۱۳۸۹). ***بررسی میزان تأثیر استفاده از فناوری اطلاعات بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در درس زبان انگلیسی از دیدگاه دبیران شهرها و مناطق مرکزی استان مازندران.*** پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی ساری.

دیلقمانی، میترا. (۱۳۸۲). فناوری اطلاعات در برنامه‌های آموزشی کشورها. ***ماهنامه رشد تکنولوژی آموزشی،*** شماره ۵، صص ۶۷-۵۴.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]

رحیمی ؛ مهرک و شهریاری ، علی(۱۳۹۷). بررسی نقش استفاده از نرم افزار اصلاح خودکار در یادگیری زبان انگلیسی. ***مجله فناوری آموزش.***

زارعی زوارکی، اسماعیل؛ علیزاده، حمید؛ جعفرخانی، فاطمه(۱۳۹۱) تأثیر آموزش چند رسانه ای بر یادگیری درس زبان انگلیسی دانش آموزان کم بینا. ***مجله کودکان استثنایی .شماره*** ۴۳

شاهسواری، فاطمه؛ جولهر، مریم؛ خرازی فرد، محمدجواد و عرفان منش، شاهرخ. (۱۳۹۸). بررسی دانش و سواد اطلاعاتی کامپیوتری و اینترنتی در میان دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران در سال ۱۳۹۵. ***مجله دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران،*** ۳۲ (۱)، ۷۴-۶۹.

Ahmad, F., Widen, G., & Huvila, I. (2020). The impact of workplace information literacy on organizational innovation: An empirical study. ***International Journal of Information Management, 51***

Almekhlafi, A. (2006). The effect of Computer-Assisted Language Learning (CALL) on United Arab Emirates EFL school students' achievement and attitude. ***Journal of Interactive Learning Research***, 17(2), 121-142.

Baroo, L., Markman, L., & Rouse, C.E. (2009). Technology edge: The educational benefits of computer-aided instruction. ***American Economic Journal, Economic Policy***, 1, 52-74.

Bowels. (2000). ***the e-learning potential review Retrived*** from http://www.kdgonline.com/webpages/whitepapercontent2.htm.

Burgin. M.(1999). ***Technology in Education.29thASEE/IEEE frontiers in education conference***. November 10-13.

Chuan Kung, S., & Chuo, T.W. (2002). Student perception of english learning through ESL/EFL websites. ***Teaching English as a Second or Foreign Language***. 6(1).

Dela Cal-Fasoni, L. (2001). ***A technology to enhance teaching and learning. Front row phonics:Acal filed test, Mal.*** California State University.

Deryakulu, D., Buyukozturk, S., & Ozcinar, H. (2010). Predictors of academic achievement of student ICT teachers with different learning styles. ***International Journal of Human and Social Science***, 5, 567-573.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-07]